

בש"פ 4977/22 - יעקוב אבואלגיעאן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4977/22

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: יעקוב אבואלגיעאן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 4.7.2022 במ"ת 24322-07-21 שניתנה על-ידי
כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: כ"ז בתמוז התשפ"ב (26.7.2022)

בשם העורר: עו"ד משה וייס

בשם המשיבה: עו"ד מוחמד סראחנה

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 4.7.2022 (מ"ת 24322-07-21, השופט נ' אבו טהה). בית המשפט המחוזי הורה על שחרורו של העורר ממעצר בפיקוח אלקטרוני למעצר בית, ולצד זאת דחה את בקשתו למתן היתר יציאה לעבודה ולביטול איסור על שימוש בטלפון חכם.

2. ביום 12.7.2021 הוגש נגד העורר כתב אישום לבית המשפט המחוזי בשל מעורבותו בעבירות ביטחוניות. על-פי הנטען, בשנת 2019 נוצר קשר בין העורר לבין אדם אחר שהזדהה כאזרח עיראקי המתגורר בטורקיה ובעיראק, וזאת על רקע פעילותו העסקית של העורר. בתחילת שנת 2020, לקראת מערכת בחירות שנערכה בישראל, הצטרף העורר לרשימת מפלגת תל"ם והציג את עצמו בפני האדם האחר כמי שנמנה עם מקבלי ההחלטות במדינה. בסמוך לאחר מכן האדם האחר מסר לעורר כי יש אנשים שמתעניינים בו, ובהמשך ציין כי מדובר באנשים מטהראן המבקשים לפגוש אותו (להלן: האיראנים). עוד נטען בכתב האישום כי העורר הציג עצמו כחבר קבינט שבידו ידע רב, בין השאר ביחס לתקיפות

עמוד 1

של צה"ל ולהחלטות של ממשלת ארצות הברית. בהמשך לכך, במספר רב של מועדים, מסר העורר לאדם האחר מידע באשר לפעילותם של כוחות הביטחון ושל שר הביטחון, כמו גם על עסקאות צבאיות - מידע שהגיע לידי העורר מהתקשורת או מקשריו עם אנשים שונים בישראל. על-פי כתב האישום, העורר עשה זאת כדי להעלות את ערכו בעיני האיראנים ולקבל תמורה עבור המידע שמסר. כמו כן נטען כי בסמוך לחודש אוגוסט 2020 ניסו העורר והאדם האחר לתאם מפגש עם האיראנים במדינות שונות ברחבי העולם, ללא הצלחה. כמו כן, כתב האישום מוסיף ומתאר כי העורר אף שלח צילום של דרכונו לאדם האחר. עוד נטען כי בחודש אוקטובר 2020, במסגרת חילופי הדברים ביניהם, הפסיק העורר להתכתב עם האדם האחר, נוכח הסכנה שכרוכה בכך, וציין כי יש לתאם את השיחה עמו בדרך אחרת. לאחר מכן, העורר המשיך להעביר ידיעות לאדם האחר על כוחות הביטחון והממשלה, שחלקן נמסר בעל פה. בגין מעשים אלו יוחסו לעורר עבירות של מגע עם סוכן חוץ לפי סעיף 114(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וכן מסירת ידיעה לאויב לפי סעיף 111 לחוק זה.

3. ביום 10.6.2021 נעצר העורר, ומעצרו הוארך מעת לעת. בד בבד עם כתב האישום נגדו הוגשה גם בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר, וכימעשיו מקימים עילת מעצר - הן מחמת מסוכנות והן בשל חשש לשיבוש מהלכי משפט. בהמשך לכך, ביום 22.7.2021 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי, ובמהלכו הסכים בא-כוחו של העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר (הגם שהטעים כי מנקודת מבטו מדובר בעילה "חלשה" בנסיבות העניין). לפיכך הסכימו הצדדים למעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת, תוך הפנייתו לקבלת תסקיר שירות המבחן, וכך הורה בית המשפט המחוזי (השופט נ' זלצ'ובר).

4. ביום 11.8.2021 התקבל התסקיר מטעם שירות המבחן. בתמצית ייאמר כי לנוכח חומרת המעשים המיוחסים לעורר, שלהם נלוו תכנון וניצול של מעמדו ועיסוקיו, וכן בשים לב לעברו הפלילי (שכלל בין השאר הרשעות בעבירות של תקיפה, איומים, הפרעה לשוטר וניסיון חטיפה), העריך שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות עבירות דומות, לצד שיבוש מהלכי משפט ואף אי-עמידה בתנאים המגבילים. לנוכח האמור, ולאחר שבחן את חלופת המעצר והמפקחים שהוצעו על-ידי העורר, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריח.

5. ביום 16.8.2022 הורה בית המשפט מחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו (השופט ד' כהן). בהחלטתו עמד בית המשפט המחוזי, בין היתר, על חומרתן של העבירות הביטחוניות שבהן הואשם העורר, שביחס אליהן קיימת חזקת מסוכנות סטטוטורית, וקבע כי במכלול הנסיבות לא ניתן לתת אמון בעורר ולשחררו בתנאים מגבילים.

6. העורר הגיש על כך ערר לבית משפט זה. ביום 30.8.2021 נקבע, בהתאם להסכמת הצדדים, כי שירות המבחן יגיש תסקיר משלים שיבחן את התאמתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 5776/21, השופט ע' ברון). כן נקבע כי יוגש דו"ח היתכנות ביחס למעצר בפיקוח אלקטרוני במיקום שהוצע על-ידי העורר בעיר רהט.

7. ביום 14.9.2022, לאחר שהוגשו התסקיר המשלים בעניינו של העורר וכן חוות דעת באשר להיתכנות המעצר בפיקוח אלקטרוני, הורה בית המשפט המחוזי על העברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני (השופט אבו טהה). בהחלטה צוין כי הגם ששירות המבחן סבר כי מנגנון הפיקוח הקונקרטי שהוצע לא ייתן מענה למסוכנות הנשקפת מהעורר, לא נמצא שהוא אינו מתאים לפיקוח אלקטרוני. עוד צוינה ההתרשמות החיובית של בית המשפט המחוזי מהמפקחים המוצעים. על רקע זה נקבע כי מעצר בפיקוח אלקטרוני, לצד פיקוח אנושי וערבויות כספיות גבוהות, כמו גם הגבלות נוספות, יוכלו לאזן כראוי בין רמת הסיכון הנשקפת מהעורר לבין החובה לשקול את התאמתה של חלופת

מעצר. נוסף על כך, בית המשפט המחוזי אסר על העורר ליצור קשר כלשהו עם מי מהמעורבים בכתב האישום, וכן קבע שיחול איסור על כל גישה של העורר לאמצעי מדיה ועל הימצאותם במקום הפיקוח. עוד נדרש העורר להפקיד את דרכונו במזכירות בית המשפט.

8. ביום 2.2.2022 העורר הגיש בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, ובה עתר להעתיק את מקום הפיקוח האלקטרוני לביתו שביישוב חורה. עוד ביקש העורר להתיר לו לצאת לעבודה. המדינה לא התנגדה להעתקת המיקום, אולם הביעה התנגדות לאפשרות היציאה לעבודה. בהתחשב בכך, העורר ויתר על בקשתו לצאת לעבודה ועמד אך על בקשתו להעתיק את מקום הפיקוח. בהמשך לכך, ביום 2.3.2022 קיבל בית המשפט המחוזי את הבקשה להעתיק את מקום המעצר בפיקוח אלקטרוני ליישוב חורה. כמו כן הורה בית המשפט המחוזי על הוספת מפקחים וכן על תנאים מגבילים נוספים.

9. ביום 6.4.2022 העורר הגיש בקשה נוספת לעיון חוזר בתנאי מעצרו, ובה עתר להתיר לו להשתמש בטלפון חכם, בהשגחה ובפיקוח של המפקחים שאושרו על-ידי בית המשפט המחוזי. עוד ביקש העורר לאפשר לו חלונות יציאה, לשם הסעת ילדיו למסגרות חינוכיות. המדינה התנגדה לבקשה על שני חלקיה. באשר לשימוש בטלפון חכם נטען כי העבירות נעשו תוך שימוש באמצעי מדיה, ולפיכך המסוכנות הנובעת מכך עומדת בעינה. עוד צוין כי הבקשה הקודמת לעיון חוזר נדונה רק כחודש קודם לכן. ביום 11.4.2022 בית המשפט המחוזי קיבל את עמדתה של המדינה ודחה את הבקשה.

10. ביום 27.6.2022 העורר הגיש בקשה שלישית במספר לעיון חוזר בתנאי מעצרו, היא הבקשה מושא ההליך דנן. בבקשתו עתר העורר פעם נוספת לפתיחת חלונות לצורך יציאה לעבודה, כמו גם להתרת השימוש בטלפון חכם.

11. למחרת היום הוגשה הודעה מטעם היחידה לפיקוח אלקטרוני, שבה נמסר כי הובא לידיעתה שבגופו של העורר מותקן קוצב לב. בהודעה צוין כי לא ניתן ליטול אחריות להשפעת הטכנולוגיה של הפיקוח האלקטרוני על קוצב הלב, ולהיפך. בתגובה לכך ביקש העורר להורות על ביטול הפיקוח האלקטרוני ולשחררו למעצר בית. מנגד, המדינה מסרה כי אם הנאשם חוזר בו מהסכמתו למעצר בפיקוח אלקטרוני, יש לעצרו מאחורי סורג ובריח. בנוסף, ומכל מקום, המדינה התנגדה אף לבקשתו הנזכרת של העורר מיום 27.6.2022.

12. ביום 4.7.2022 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בבקשה לעיון חוזר ובהודעתה של היחידה לפיקוח אלקטרוני. בו ביום ניתנה ההחלטה הנזכרת בפתח הדברים, במסגרתה הורה בית המשפט המחוזי על ביטולו של הפיקוח האלקטרוני והמרתו במעצר בית מלא בפיקוח אנושי של אותם מפקחים, בשל הטעם הרפואי שעלה בהודעתה של היחידה לפיקוח אלקטרוני. עם זאת, בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה להתיר לעורר לצאת לעבודה ולעשות שימוש בטלפון חכם, "שכן טרם בשלה העת לשינויים נוספים בתנאים וביתר שאת משבוטל המעצר בפיקוח אלקטרוני".

13. הערר שבפני מכוון כלפי החלטתו של בית המשפט המחוזי, ובו מבקש העורר להתיר לו לצאת לעבודה בפיקוח, וכן להשתמש בטלפון חכם בפיקוח. בעיקרו של דבר, בערר הודגש פרק הזמן הממושך שבו שהה העורר במעצר בפיקוח אלקטרוני, ושווה כעת במעצר בית תחת תנאים מגבילים. כן נטען כי העורר לא ניצל את שהותו במרחב הציבורי לצורך ביצוע העבירות המיוחסות לו. זאת ועוד, העורר מוסיף ומלין על כך שבית המשפט המחוזי נמנע מלבחון את מקומות העבודה הקונקרטיים והערבים שהוצעו לפיקוח בשעות העבודה.

14. הדיון בערר התקיים בפני ביום 26.7.2022. בא-כוחו של העורר ציין כי המגבלות המוטלות על העורר הן מכבידות, ובעיקר הדגיש בהקשר זה את הזדקקותו לפרנסה, כבעל משפחה גדולה. כן צוין כי מקומות העבודה המוצעים מצומצמים לדל"ת אמות (סניף של עסק למכירת בגדים או משרד של עורך דין המשמש ממילא כמפקח שלו). עוד הוסבר כי משבוטל הפיקוח האלקטרוני על העורר, יציאתו ממקום החלופה שוב אינה מעוררת בעיה עקרונית, כפי שהדברים אמורים בנסיבות של פיקוח. מנגד, המדינה טענה כי דין הערר להידחות, בשים לב להדרגתיות המתחייבת בבחינת בקשות מסוג זה.

15. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים בכתב ובעל-פה הגעתי לכלל דעה, ולא בלי התלבטות, כי דינו של הערר להתקבל באופן חלקי, כמפורט להלן.

16. באשר לבקשתו של העורר להתיר לו לצאת למקומות העבודה המוצעים, אני סבורה כי במכלול נסיבות העניין יש מקום להשיב את הדיון לבית המשפט המחוזי כדי שזה יקיים דיון חוזר באפשרות זו (ולא לשם בחינת כל בקשה אחרת). אכן, יש חשיבות רבה להקפדה על שינוי הדרגתי וזהיר של תנאים מגבילים, כפי שציין בצדק בית המשפט המחוזי. יחד עם זאת, בנסיבות המקרה דנן, ובפרט בהינתן הצורך הכלכלי הדוחק של העורר ושל משפחתו, אין מקום לדחיית אפשרות זו ללא קיום בחינה קונקרטית לגופם של דברים, תוך הידרשות להתאמתם של בתי העסק המוצעים מהיבט המענה לעילות המעצר. מטבע הדברים, לאחר שיבחן את מקומות העבודה האמורים יחליט בית המשפט המחוזי כחכמתו. למען הסר ספק יובהר כי מכל מקום, ככל שיוחלט להתיר לעורר לצאת לעבודה – ואיני נוקטת כל עמדה ביחס לכך – הרי שהדבר ייעשה בליווי המפקחים שאושרו על-ידי בית המשפט המחוזי.

17. לצד האמור לעיל, דינה של הבקשה להתיר שימוש בטלפון חכם – להידחות. בהתחשב באופי המעשים המיוחסים לעורר, שבוצעו בחלקם הגדול באמצעות טלפון נייד בדרך של התכתבות ומסירת מידע בהודעות טקסט, לא מצאתי להיעתר לבקשתו זו בעת הנוכחית. הדברים אמורים אף בשים לב לטעמים שהועלו בבקשתו של העורר ובדיון בפני, שלא ביססו כל טעם מספק להתרת השימוש בטלפון חכם, אף לא בפיקוח.

18. סוף דבר: הערר מתקבל באופן חלקי כמפורט בפסקה 16-17 לעיל.

ניתנה היום, ז' באב התשפ"ב (4.8.2022).

ש ו פ ט ת